

phetaverat futurum, sed non viderunt, nec ostendebant presentem; hoc tamen fecere meruit Joannes Baptista, adeoque major fuit. Unde dicitur Matth. 13, v. 16, et Lucae 10, v. 25: *Beati oculi qui vident quae vos videtis. Dico enim vobis quod multi prophetae et reges voluerunt videre quae vos videtis, et non viderunt.*

Obj. 2°: Dicit Dominus: *Nullus major Joanne Baptista.* Atqui inde non sequitur quod non fuerit illi aequalis; ergo non superavit omnes prophetas sanctitate.

Prob. min., quia S. Hieron., in cap. 11 Math. dicit: *Non ceteris prophetis, et patriarchis, cunctisque hominibus, Joannem praetulit; sed ceteris coaequavit.* Item S. P. Aug., lib. 2 cont. adversarium legis et prophetarum, cap. 5, ait: *Potuerunt esse prophetae aliqui Joanni aequales, aliqui minores, nullus major, ob sententiam Domini.*

Resp. ex verbis Christi solitariè spectatis non absolute sequi Joannem fuisse majorem ceteris, ut illi Patres bene observarunt; sed id videtur posse deduci ex istis verbis, si conferantur cum ceteris, nempe cum iis quae habet Mattheus, cap. 11, v. 9, ubi Christus vocat Joannem *plus quam prophetam.* Ex his enim patet quod Joannem praetulerit ceteris. Adde quod ipsum vocat *Eliam* per excellentiam.

Observandum tamen hic est quod verba illa, *non surrexit major, etc.*, tantum videantur esse intelligenda de sanctis veteris, non vero novi Testamenti.

1° Quia Christus non loquitur de futuris sanctis, sed de praeteritis, ut patet ex *non surrexit*; item ex eo quod loquitur de prophetis veteris Testamenti; ut liquet ex contextu, et ex S. Lucae.

2° Quia D. Virgo certissime fuit major quam Joannes Baptista; ergo verba illa non sunt intelligenda de sanctis novi Testamenti.

3° Quia videtur apostoli fuisse majores Joanne: nam imprimis ipsi Christum ostenderunt toti mundo, Joannes verò eum tantum ostendit Judaeis. Deinde apostoli plenius et perfectius cum Christo conversati sunt, à quo plurimum fuerunt dilecti, et omnia mysteria didicerunt, juxta illud Joan. 15, v. 15: *Vos autem dixi amicos; quia omnia quae audivi à Patre meo, nota feci vobis.* Denique et ipsi Spiritus sancti gratia abundè perfusi fuerunt in die Pentecostes.

Dices 1°: Apostoli erant adhuc valde imperfecti, dum Christus ista dicebat; ergo Joannes erat major illis.

Resp. cum hoc bene stare quod postea majores evaserint. Unde etiam non dicimus quod illo tempore quo Christus Joannem plurimum laudavit coram turbis, apostoli fuerint majores Joanne; sed asserimus admodum probabile esse, quod postea majores evaserint quam fuerat Joannes.

Dices 2°: S. Ambros., serm. 94, Chrysost., hom. 58 in Math., et plures alii censent Joannem Baptistam esse maximum omnium sanctorum; et hanc opinionem videtur etiam sequi Ecclesia; nam in Litanis praeposit ipsam omnibus sanctis, scilicet exceptis Christo et Mariæ. Ergo praefatus Evangelii textus non

tantum de sanctis veteris Testamenti, sed etiam novi Testamenti intelligendus est.

Resp. Neg. consequ., et ad auctoritatem illorum Patrum dico quod ipsi fecerint sententiae conlocatorum facere constiterunt, qui, dum aliquem sanctum laudant, videntur ipsum extollere super omnes alios. Et sane quòd verba illorum Patrum non possint sumi strictè, inde patet quod alias ex iis sequeretur ipsum esse majorem D. Virgine; siquidem illa cum extollant, ut diceret ipsum esse maximum omnium omnino sanctorum. Ex Litanis autem nihil concludi potest: nam non sunt illi semper majores sancti, qui in Litanis ponuntur priori loco, ut patet legenti.

QUESTIO III.

Quo sensu Christus dicat quòd qui est minor in regno caelorum, major sit Joanne Baptista.

Christus immediatè post verba illa: *Non surrexit... major Joanne Baptista*, subjungit: *Qui autem minor est in regno caelorum, major est illo, scilicet Joanne Baptista.* Obscurus est hic locus: neque facile potest intelligi quis minor in regno caelorum dicatur, qui tamen sit major Joanne.

Resp. et dico 1°: Juxta S. Cyrillum, lib. 2 Thesaur., cap. 4, Isidorum Pelusiotam, lib. 1, epist. 68, Toletum et Maldonatum in jam citatum Evangelii locum, sensus est hic: Minimus sanctus in regno caelorum, id est, in Evangelio, seu novo Testamento, major est Joanne, qui tamen est maximus veteris Testamenti.

Si quaeras quomodo dici possit quod minimus caelum qui Evangelium recipiunt, sit major Joanne: responderetur, majorem esse ratione status et legis novae, quae est filiorum; vetus verò erat servorum: atqui minimus filius major est maximo servo; ergo, etc.

Haec tamen interpretatio magnam habet difficultatem,

1° Quia verisimilimum est Joannem fuisse à Christo baptizatum, adeoque etiam ad novum Testamentum pertinuisse. Dicit enim S. Thom. 2-2, q. 171, a. 4, ad 5: *Joannes pertinet ad novum Testamentum cujus ministri praefurunt etiam ipsi Moysi, quasi magis revolatè specularum, ut habetur secundum ad Corinthios tertio.*

2° Quia inde sequeretur quod Joannes Evangelium non receperit, cum tamen ipse fuerit primus, et dixit aliis, ut reciperent.

3° Quia Christus voluit hic Joannem laudare; atqui non est illa laus dicere quod sit minor sanctitate, quam minimus Christianorum; ergo, etc.

Quòd verò Christus hoc dicat ratione status, seu legis, quis credet? Non enim leges, sed personas laudabat; nec est aliquis specialis laude dignus ex eo quod nascatur hodiè vel eras, ex rege vel ex rustico, etc., quia nobilem nasci fortunæ est, non meriti.

Dico 2°: Tà minor probabilis intelligendum est de Christo, ita ut sensus sit: Joannes est maximus omnium prophetarum; sed ego, qui sum minor illo ætate

et multorum opinione, sum tamen major illo in regno caelorum; quia Joannes venit propter me, testimonium dedit quòd ego sim Messias, ergo sum major illo. Christus igitur hic voluit probare, non solum miraculis, sed etiam verbis se esse Messiam; non verò Joannem, quem aliqui Messiam esse putabant. Ita Theophylactus, Euthymius, et S. P. Aug., tract. 13 in Joan., ubi ita scribit: *« Dixit (Christus) de Joanne: Ne in natis mulierum non surrexit major Joanne baptista. Sed quia illi se praeposuit, in hoc quod plus erat Joanne, Deus erat. Qui autem minor est, inquit, in regno caelorum, major est illo. Minor nativitate, major in principate, majestate, claritate; tanquam in principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. »*

Dico 3°: Praedicta verba probabiliter etiam continent hunc sensum: Minimus sanctus in caelo, major est Joanne, maximo sancto in terris: nam Dei cognitio, et scientia beatifica, quam habet minimus angelus in caelo, longè superat omnem cognitionem propheti- cam. Etiam amor Dei praesentis in caelo, vincit longè amorem Dei absentis in terrâ. Hunc sensum quoque admittit S. P. Aug., lib. 2 contra adversarium legis et prophetarum, cap. 5, dicens: *« Quia in regno caelorum sunt angeli, quilibet in eis minor, major est utique quolibet sancto et justo portante corpus, quod corrumpitur, et aggravat animam. Item habent S. Hieron. et Beda, in cap. 11 Math. et Ambros. in cap. 7 Lucae. Itaque voluit Christus hoc dicendo animare fideles, ut concenserent obtinere regnum caelorum: quia, ut immediatè subjungit: A diebus Joannis Baptistae usque nunc, regnum caelorum vim patitur, et violentè rapiunt illud. »*

Dices: Joannes Baptista erat tunc dignus majori gloria, quam minimus angelus; ergo erat illo major sanctitate.

Resp. cum D. Thomâ, 1 p., q. 117, a. 2, ad 5: *« Dicitur quòd aliqui homines, etiam in statu viae, sunt majores aliquibus angelis, non quidem actu, sed virtute, in quantum scilicet habent charitatem tantæ virtutis, ut possint mereri majorem beatitudinis gradum, quam quidam angeli habeant. Sicut et si dicamus semen alijcus magnæ arboris esse majus virtute quam aliquam parvam arborem, cum tamen multò minus sit in actu. »*

CAPIT. XV.

Postquam S. Lucas cap. 7 narrasset ea quae concernunt missionem discipulorum Joannis ad Christum, statim subjungit historiam mulieris peccatricis, quae ad pedes Christi, in domo Simonis Pharisei pro-voluta, peccatorum veniam obtinuit. Et quamvis non certò constat quo tempore hæc historia Contigerit: quia tamen auctores Harmoniæ, seu concordiae evangelicæ eam hic communiter ponunt, etiam nos eam hic subjungimus.

QUESTIO PRIMA.

An una eademque fuerit Maria, soror Lazari, famosa peccatrix, et Magdalena.

Resp. et dico 1°: Non fuit apud veteres de evan-

gelicæ Magdalena historia consensus: quidam enim unam duntaxat, quidam duas, alii fuisse tres credebant. Quin nec defuere qui quatuor diversas mulieres, quae Christum unxerunt apud quatuor evangelistas, esse contenderent. Ex his prima censebatur, quae Lucae 7 Christum apud Simonem discumbentem unxisset, lavisset et tervisse legitur. Altera soror Lazari, quae ante sex dies Paschæ, Joan. 12, Christi pedes unxit. Tertia quae ante biduum Paschæ, Matth. 26 et Marci 14, fracto alabastro Domini caput unxit. Postrema denique quae, Joan. 19, Magdalena dicitur, Christique passioni cum ceteris interfuisse, et ad sepulcrum ejus unguentum detulisse narratur.

Inter caeteros Eusebius Caesareensis, epist. ad Marcinum, in eam sententiam inclinavit ut tres fuisse asserat: duas nempe peccatrices, tertiam sororem Lazari, non peccatricem, sed religione claram et nobilem. Quidquid sit, alia equidem ipsi videtur peccatrix evangelica, alia soror Lazari.

S. Chrysost. saltem duas astruit: Nam, hom. 81 in Matth., ita scribit: *« Hæc mulier una et eadem apud omnes evangelistas esse videtur. Mæo autem judicio eadem est apud tres, scilicet Mattheum, Marcum et Lucam. Et hom. 61 in Joan. ait: Intelligendum est non fuisse sororem Lazari meretricem illam de qua apud Mattheum et Lucam scribitur, sed aliam. Deinde subjungit: Illæ meretrices infames erant, hæc honesta et studiosa. »*

S. Hieron. duas istidem distinguit mulieres, duasque unctiones, cum hæc tamen differentiâ quòd unam fuisse putet, de qua scribit Mattheus, Marcus et Joannes; illam verò Lucæ ab hæc esse diversam. Unde, in cap. 26 Math., scribit: *« Nemo putet eandem esse feminam quae super caput effudit unguentum, et quae super pedes. Illa enim et lacrymis lavavit, et crine tergit, manifeste meretrix appellatur; de hæc autem nihil tale scriptum est, nec poterat statim capite Domini meretrix digna fieri. »*

Dico 2°: Licet sententiâ præcedens propter allatas auctoritates extrinsecam quandam habeat probabilitatem; communior tamen et probabilior est illa opinio quae unam eandemque feminam fuisse asserit, sororem Lazari, famosam peccatricem, et Magdalenam.

Prob. 1° ex S. P. Aug., qui, lib. 2 de Cons. evang., cap. 79, ita scribit: *« Jam de muliere atque unguento pretioso quod in Bethaniâ gestum est (utique à sorore Lazari) consideremus... Lucas enim quamvis et simile factum commemoret (de famosa peccatrice)... nihil aliud intelligendum arbitror, nisi non quidem aliam fuisse mulierem, quae peccatrix tunc (Lucae 7) accessit ad pedes Jesu et osculata est, et lavit lacrymis, et tersit capillis, et unxit unguento... sed eandem Mariam bis hoc fecisse, semel scilicet quod Lucas narravit... et Joannes... ipsam Mariam commendans commemoravit, cum jam de Lazaro suscitando corpisset loqui, antequam veniret Bethaniam. »* Ergo asserit eandem Mariam fuisse peccatricem famosam, et sororem Lazari, qui pariter

Resp. Neg. min., et ad probationem dico quod, quamvis soror Lazari esset nota Christo, poterit tamen hoc Phariseus ille ignorare; quia ante plenam Magdalena conversionem, que in domo Pharisæi contigit, Christus non habuit cum ipsa particularem familiaritatem. Deinde, etsi Phariseus scivisset quod ista mulier foret Christo optimè nota; nihil indè sequitur contra nostram sententiam, quia verba ejus intelligi possunt de notitiâ illius mulieris internâ, quam putabat Christo esse ignotam.

Obj. 3^a: Maria soror Lazari erat in Bethaniâ, ut dicit Joannes, cap. 11, v. 1, que sita est in Judæâ prope Jerusalem; ergo ipsa non est Magdalena: nam Magdalena à Magdale oppido Galilææ, in tribu Nephtali sito, oriunda fuit, ut nomen ejus indicat. Præterea, Matth. 27, Magdalena numeratur inter feminas, quæ à Galilæâ secutæ fuerunt Christum in Judæam; ergo erat ex Galilæâ, non verò ex Judæâ, ut soror Lazari.

Resp. Magdalenam non semper habitasse in Bethaniâ, sed à fratre suo et sorore digressam habitasse in Magdale, ubique habuisse vel domum suam, vel hereditatem, forè quia ille vir, illius oppidi incole, nupserat, ut ex aliis refert Jansenius Gandensis; et putatur post viri mortem impudicè vixisse.

Quidquid sit, nihil implicat quominus fuerit nativitate Judæa, et habitatione Galilæa, sicut fuit Christus, qui, quamvis in Bethlehem esset natus, tamen in Nazareth fuit educatus, indèque nomen Nazareus desumpsit; ut antea suo loco diximus.

Deinde ex eo quod dicit Matthæus cap. 27: *Erant ibi mulieres multe, que secutæ erant Jesum à Galilæâ, inter quas erat Maria Magdalena*; et Marcus cap. 15: *Erant mulieres de longè aspicientes, inter quas erat Maria Magdalena...* Et cum esset in Galilæâ, sequentur eam, et ministrabant ei; indè non sequitur quod fuerit Galilæa, sed tantum quod post conversionem suam Christo, ferè semper in Galilæâ conversanti, adhaerit, illique ministraverit, etc.

Inst. Maria soror Lazari semper habitabat in Bethaniâ: nam, Luce 10, erat ibi, dum Martha excepit Christum convivio. Item, Joan. 11, dum Lazarus infirmabatur, misit ad Christum nuntios, ut veniret illum sanatum; ergo nunquam habitavit in Galilæâ.

Resp. Neg. ant. Nam dicit Lucas: *Mulier quædam Martha nomine excepit illum in domum suam*; per que verba videtur insinuare quod illa domus propriè non esset Marie; quippe que Christum sequi solebat, Christum solum curabat. Quare etiam ad pedes ejus se contulit ut loquentem audiret, cibi præparatione relicta sorori sue Marthæ.

De textu Joan. 11 nulla est difficultas: nam Christus tunc erat in Judæâ, nec ampliùs reversus est in Galilæam. Itaque Maria sequentur Christum per totam Galilæam, et dum veniebat Bethaniam, etiam ipsa aderat. Tandem autem illo ultimo itinere quo Christus Galilæam reliquit et venit in Judæam (de quo itinere agit Joan. 7, v. 2) ipsa Christum secuta est, mansitque deinceps in Bethaniâ apud sororem suam.

Obj. 2^a: Lucas istam peccatricem simpliciter mulierem appellat; atqui alii evangelistæ sororem Lazari, vel Mariam, vel Magdalenam vocant; ergo non agunt de eadem.

Resp. Neg. conseq., quia S. Lucas volens commemorare peccatum ejus; ejusdem nomini pepercit; eodem ferè modo quo fecit cum Matthæo, quem vocavit Levi, dum de conversione ejus erat agendum; Matthæum verò appellavit, dum ipsum recenset inter apostolos. Alii verò evangelistæ nomen istius mulieris expresserunt; quia charitatis ardentem indicis, et non peccatricem eandem exhibent Magdalenam. Unde etiam et ipse Lucas nomen ejus exprimit cap. 8, dum non de peccatis ejus, sed de affectu erga Christum facit mentionem, ipsamque cum reliquis mulieribus Christum esse secutam assertit.

Obj. 5^a: Christus conversabatur familiariter cum Magdalena; atqui hoc non fecisset, si fuisset ista publica peccatrix, de qua agitur Luce 7. Nam hoc fuisset ipsi indecorum, et Judæis præbuisset ansam ipsum desuper calumniandi. Constat autem quod Christus, quamvis voluerit pati omnis ferè generis calumnias, nunquam tamen pati voluerit calumniam castitatis; ergo famosa peccatrix non est eadem ac Magdalena.

Resp. 1^a: Quia Christus nunquam pati voluit calumniam castitatis, idè nunquam passus fuit; aliâ enim ejus conversatio cum mulieribus, hominibus illis ita in ipsum fremtentibus faciliè ansam præbuisset eum desuper calumniandi.

Resp. 2^a: Neg. min. Non fuit enim indecorum quod femina, cujus à demoniis liberatio, penitentia, vitæque mutatio nota erat, Christum sequeretur, eique ministraret; præsertim cum Christus predicaret se propter peccatores venisse. Adde quod non videtur Judæis fuisse usitatum aliquem desuper calumniari; nam et ipsi apostoli securè dicebant se cum feminis, ut constat ex apostolo Paulo, qui, quamvis à consortio feminarum abstineret, ne fortè daret scandalum gentilibus, tamen 1 ad Corinth. 9, v. 5, ait: *Nunquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi, sicut et cæteri apostoli, et fratres Domini, et Cephas?*

Obj. 6^a: Quod Maria Magdalena et Maria soror Lazari fuerint duæ distinctæ mulieres, manifestè docet Clemens papa, discipulus S. Petri: siquidem, lib. 5 Constitutionum apostolicarum, cap. 6, postquam dixisset quod Christus nunquam mulieres miserit ad predicandum, statim addit: *Quantum non deerant et inter nos: erat enim nobiscum Mater Domini, et e sorores ejus; præterea Maria Magdalena, et Maria et Jacobi, et Martha, et Maria sorores Lazari, et Særome, et quedam aliæ.*

Resp. libros illos Constitutionum apostolicarum, que sub nomine S. Clementis circumferuntur, not esse omnino puros, sed aliqua in eis esse depravata et addita ab hæreticis; uti probat Bellarminus, lib. de Scripitoribus ecclesiasticis. Dico itaque cum Baronio in annalibus ad annum Christi 32, illa verba que

Mariam Magdalenam distinguunt à Mariâ sorore Lazari esse addita longè post tempora S. Clementis; idque auctor mox citatus satis plausibiliter probat hæc conjecturâ: *Origenes enim testatur complures, qui ante ipsum vixerunt, scriptores Ecclesiasticos eam eandemque fuisse mulierem que sæpiùs Jesum unxerit, esse professos; nec aliquem dicit existisse qui de pluribus sententiam astruere ausus sit; novit quippe ipse non tantum authentica scripta Clementis, sed etiam apocrypha; nam eodem ipso tractatu, aliâ tamen occasione, ex ejusdem Clementis itinere citat quendam Petri sententiam.* Ita Baronius. Et hæc fortè fuit una ex rationibus, ob quas S. Hieron., in lib. de Scripitoribus ecclesiasticis, licet de S. Clementis scriptis faciat mentionem, nihil tamen dixit de illis Constitutionibus apostolicis.

QUESTIO II.

Quomodo intelligenda sint verba, quæ Christus ad Phariseum dicit, Luce 7, v. 47.

Cum Phariseus miraretur quod Christus permitteret se tangi à muliere peccatrice, dicit illi Dominus parabolam: *Duo debitores erant cuidam feneratori: unus debebat denarios quingentos, et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens Simon dixit: Astimo quia is cui plus donavit. At ille dixit ei: Rectè judicasti. Et conversus ad mulierem, dicit Simoni... Propter quod dico tibi (ô Pharisee), remittuntur ei (scilicet isti mulieri) peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Circa hæc verba oritur difficultas, eò quod ista parabola non videatur rectè convenire conclusioni quam Christus indè deducit: nam juxta responsonem Simonis à Christo approbatam, idè unus plus amat quia accepit majus beneficium, scilicet remissionem majoris debiti; et in conclusione, idè majus debitum remittitur mulieri quia magis amat; atque ita in parabola remissio majoris debiti est causa majoris amoris, in applicatione autem parabole major amor est causa remissionis majoris debiti: unde videtur applicatio esse directè contraria parabola.*

Resp. et dico 1^a: Difficultatem jam propositam aliqui explicant hoc modo: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam, id est, incerto, dilexit multum; ita ut sensus sit: Idè dilexit multum, quia ei remissa sunt peccata multa; sicuti debitor idè dilexit multum, quia remissum est illi debitum multum. Attamen mulier illa non sciebat sibi remissa esse multa peccata; ergo non idè dilexit multum. Deinde Dous homini non remittit peccata, nisi ipsum priùs diligat, adeòque dilectio debet præcedere remissionem peccatorum. Præterea durum est exponere eò quoniam per eò idcirco.*

Alii sic exponunt, ut particula quoniam idem valeat ac: *Quod hinc constat, quia; et tunc sensus est: Remittuntur ei peccata multa, quod hinc constat, quia de Scripitoribus ecclesiasticis. Dico itaque cum Baronio in annalibus ad annum Christi 32, illa verba que*

cum parabola, juxta quam major dilectio non est signum remissionis majoris debiti, sed potius remissio majoris debiti est signum majoris dilectionis.

Alii putant Christum voluisse argumentari, non à pari, sed à contrario; ac si diceret: *Simon, rectè judicasti quod ille debitor plus amat, quia ei plus dimissum est; sed è contrario huic mulieri plus dimissum est, quia plus amat; nam in remissione peccatorum fit omninò aliter quàm in remissione debitorum: remissio enim debitorum causat amorem; sed amor causat remissionem peccatorum.*

Hæc explicatio à multis rejicitur, quia sic Christus similitudinem inverteret. Deinde est contra naturam parabolarum vertere sermonem in contrarium sensum: nam finis parabolarum est veritatem suaviter et palpabiliter insinuare. Hic autem Christus insinuat veritatem contrariam parabola, sive docensset omninò aliud quàm parabola continebat. Ad quid ergo illam proposuit?

Dico 2^a: Juxta auctorem Analyseos per istos duos debitores intelligitur mulier peccatrix, et Simon Phariseus. Mulier multa habebat peccata, Phariseus pauciora: utriusque tamen, ut parabola supponit, Deus peccata dimiserat, antequàm Dominus apud Phariseum pranderet; uterque etiam jam in Christum credebat, uterque cum amabat; quapropter dedit illi Christus gratiam sanctificationem, non tantum mercedem illius fidei et amoris, sed purè gratitudinem, secundum illud Apostoli ad Rom. 4, v. 5: *Ei verò qui non operatur, credenti autem in eum qui justificat inopium, reputatur fides ejus ad justitiam secundum propostum gratiæ Dei.* Et hoc est quod in parabola insinuat illi verbis: *Non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque.* At nunc, ô Pharisee, sicut ille debitor cui plures denarii condonati sunt, plus dilexit quàm alter cui condonati sunt pauciores: sic hæc femina, cui plura peccata remissa sunt, plus me dilexit quàm tu, cui pauciora dimissa sunt; et idè, quamvis tu putes illam esse peccatricem, tamen est mulier sanctior quàm tu. Tunc Dominus probat amorem mulieris esse majorem quàm Pharisei, ex majoribus officiis charitatis, que erga Christum exhibebat. Postea hunc amorem, quem habuit, causam fuisse remissionis peccatorum, indicat dicens: *Propter quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Ita Baradius explicat hæc ultima, incipiendo à jam præfatis verbis: *At nunc.*

Auctor Analyseos illa explicat hoc modo: *At nunc, ô Pharisee, remisisti tibi gratis tua peccata, quamvis præviderem te non multum me dilecturum; à pari ergo debui huic mulieri dimittere plura peccata post tam magna signa ardentis sui amoris erga me.*

Quidam alii apud eundem auctorem disponunt hoc modo: *Si isti femina remissem multa peccata, deberet, ô Pharisee, juxta tuum judicium, mihi ex gratitudine multum amoris rependere: cum ergo mihi tanta signa amoris ostenderit, et hoc antequàm pararet sibi remissa esse sua peccata, quomodo potuit ipsi negare remissionem omnium peccatorum ejus, quan-*

timeumque multorum? Est idem sensus sub aliâ dispositione verborum. Uterque autem sensus in eo convenit, quod Christus, approbata Pharisæi responsione, et admissio supposito quod à muliere multum amaretur, quia ipsi multa peccata dimiserat, jam ostendat se jure merito ipsi dedisse remissionem multorum peccatorum propter magnitudinem ejusdem ejus amoris, cujus tam evidentiâ signa jam dederat.

Dices: Illa explicatio supponit quod Simon Pharisæus et mulier peccatrix essent modò justificati: Atqui hoc videtur falsum; ergo.

Respondent patroni hujus opinionis negando minorem; nam Simon ille credebatur Christum esse Messiam, et per illum fidem justificatus fuerat. Similiter et illa mulier ille credebatur: quinimò jam habebat perfectam charitatem, antequam veniret: nam ejus accessus ad Christum, unctio, etc., non fuerunt initium amoris ejus, sed effectus.

Inst. 1°: Dicit Christus mulieri, v. 48: *Remittuntur tibi peccata tua*; ergo antea non erant remissa.

Respondent neg. conseq. Quia v. 47 dicit Christus Pharisæo: *Remittantur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*. Addebatur ejus amor et remissio peccatorum ejus fuerunt simul tempore: atqui amavit, antequam veniret domum Pharisæi; ergo.

Inst. 2°: Omnes actus mulieris debebant ad obtinendam remissionem peccatorum. Unde dicit S. Aug., hom. 25 inter 50: *Quare fecit illa omnia, nisi ut sibi dimitterentur peccata?*

Respondent neg. conseq. Nam ex illis omnibus tantum sequitur quod illa mulier nondum sciret sibi dimissa esse peccata; non verò quod nondum à parte rei essent dimissa.

Inst. 3°: Saltem Pharisæus nondum erat justificatus; nam non credebatur in Christum, ut patet ex ejus verbis v. 59. *Hic si esset propheta, sciret utique quæ et qualis est mulier.*

Respondent ibi non fuisse firmum iudicium; sed tantum simplices cogitationes, vel dubium aliquod suboritur, sine sufficienti voluntario ad peccandum. Ita ista omnia explicat auctor Analyseos.

Hæc explicatio quidem melior est quam ceteræ supra relate; sed tamen etiam magnam habet difficultatem. Primò quia, juxta explicationem datam, parabola agit de majori amore gratitudinis propter majus beneficium acceptum, et tamen eadem explicatio supponit, ut etiam rectè supponere debet, quod illa mulier non sciverit peccata sua sibi esse dimissa; atqui hoc invertit totam parabolam, ut constat ex hoc: Simon, duo debitores erant cuidam feneratori, unus debebat ei denarios quingentos, et alter quinquaginta; non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque; sed neuter scit suum debitum sibi esse dimissum: quis ergo eum plus diligit? Certè non poterat hic respondere Simon: *Estimo quia is cui plus donavit*; quia ut vulgò dicitur: *Ignoti multa cupido*.

Secundò illa explicatio supponit quod mulier fuerit justificata antequam haberet magnam istam charita-

tem: nam illam tantum concepit ex gratitudine, quia nempe tam multa peccata erant sibi dimissa; atqui tamen verba Christi: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*, aperte indicant quod illi multa peccata fuerint dimissa post et propter magnam ejus amorem. Et sic etiam SS. Patres textum illum intelligunt; unde Aug., hom. præcitata, agens de Magdalena Christi pedes unguente, dicit eam adhuc fuisse immundam, adeoque in statu peccati mortalis. Alloquens enim Pharisæum, in cujus sedibus læce peragebantur, eumque increpans: *Unde scis, inquit, Dominum: nescisse quæ fuerit illa mulier, nisi quia permissa est accedere; nisi quia illo potente, osculata est pedes ejus, nisi quia terxit, nisi quia unxit? Hæc enim non debuit permitti facere in pedibus mundi mulier immunda.... Accessit autem ad Dominum immunda, ut rediret munda: accessit ægra, ut rediret sana*. Similiter etiam loquitur S. Gregor., hom. 35. in Evang., dicens: *Nondum lota, sed lavanda, ad fontem misericordie cucurrit.*

Denique etiam à vero prorsus alienum apparet quod Pharisæus ille in Christum crediderit, et æquæ ac mulier peccatrix justificatus fuerit; siquidem totus Evangelii contextus omninò insinuat oppositum; et S. Aug. loco supra citato Simonem Pharisæum vocat irrisoriam Domini. Itaque

Dico 3°: Parabola videtur explicanda hoc modo: *Duo debitores, id est, duo peccatores, erant cuidam feneratori*, hoc est, Deo obstricti propter peccata, quæ commiserant. Unde S. Ambros., in cap. 7 Lucæ, ait: *Debitores feneratori caelesti erant obnoxii, cui non materialia pecunia debebant, sed meritorum examina, ara virtutum*. Debita ergo sunt peccata, quibus injuriam irrogamus Deo gravissimam, pro quâ ei satisfacere debemus, sed non valemus, nempe de condigno, seu ad æqualitatem sive strictos juris apices.

Unus debebat denarios quingentos, et alius quinquaginta. Per duos debitores Christus denotat Simonem suum hospitem et Magdalenam, ut patet ex sequentibus; ubi per tres antitheses Magdalenam cum Simone comparat, illamque Simoni anteposit, et absolvit. Magdalena ergo debebat quingentos denarios, quia magnam peccatricem se æstimabat, ac multò plus Deo ob peccata sua debere æstimabat quam deberet Simon; idèoque plus diligit, et majora dilectionis signa ostendit, ut remissionem majorum criminum ab eo mereretur accipere. Simon debebat denarios quinquaginta; id est, parùm aut venialiter duntaxat se peccasse, parùmque Deo debere æstimabat, quia putabat se justum; idèoque parvâ contritione se egere credebatur.

Verum, ut rectè notat S. P. Aug. loco præcitato, hæc de causâ atque vel magis se Deo (qui illum ne majora scelera committeret, conservabat) debitorem confiteri debebat. Verba S. Aug. sunt: *Adhuc non fuisit (ò Simon Pharisæe) in vitâ illâ tuâ præteritâ plenâ ignorantia, nondum bonum malumque discernens, nondum credens in illum qui te nescientes regebatur. Hoc tibi dicit Deus tuus: Regem te mihi, servabam te mihi. Ut adulterium non committeres,*

suasor defuit: ut suasor deesset, ego feci. Locis et tempus defuit: ut hæc deessent, ego feci. Adfuit suasor, non defuit locus, non defuit tempus: ut non consentiret, ergo terrui. Agnosce ergo gratiam ejus, cui debes et non admisisti. Mihi debet iste quod factum est, et dimissum vidisti; mihi debes et tu quod non fecisti. Nullum est enim peccatum quod facit homo, quod non possit facere et alter homo, si desit rector à quo factus est homo.

Non habentibus illis unde redderent. Nam sive multa sive pauca peccata commiserimus, nemo penâ, sive æternâ sive temporali, penitendo, per se potest satisfacere, inquit Jansenius. *Donavit utrisque, gratis scilicet et misericorditer. Quis ergo eum plus diligit?* Id est, plus diligere judicabitur, vel plus diligere solet, aut debet, ut ei debitum remittatur, aut ut delictorum veniam obtineat. Respondet Simon: *Estimo quia his cui plus donavit*; hoc est, existimo fuisse magis dilectum feneratorem ab illo debitore, cui majus debitum remisit: nam fenerator debitum majus propter majorem, quem in debitore sentiebat amorem, minis verò debitum propter minorem amorem condonavit. Tunc Christus ait: *Rectè judicasti*. Sensus igitur est: Sicut is qui, cum plura deberet suo creditori, plarium ab eo accepit remissionem, passim à prudentibus judicabitur idèoque majorem hanc remissionem à creditore accepisse, quia magis eum dilexit, ac plura ei officia et signa benevolentie exhibuit, ob quæ plura vicissim illi remisit et condonavit creditor. Sic enim debitores, qui multa debent creditoribus, majora eis officia et obsequia deferre solent, ut tantorum delictorum remissionem ab eis mereantur, et quasi emendicant. Simili ergo modo tu, ò Simon, prudenter judicare debes Magdalenam magis me dilexisse quam tu dilexeris; majora enim, ut vidisti, dilectionis omnisque officii et obsequii signa mihi exhibuit quam tu exhibueris; quare isdem me provocavit, ut plura et majora ipsi quam tibi peccata condonem. Major enim dilectio debitoris est causa majoris condonationis creditoris; illam enim provocat et elicit. Unde congruè ad parabolam propositam infero et dico: *Remittantur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*. Quare Magdalena jam amplius non est peccatrix, nec indigna contacta pedum meorum, ut tu existimas, ò Simon, sed sanctior te est, digniorque meo tactu. Ita à Lapide, incipiendo à præmemoratis verbis: *Sicut is qui cum plura deberet*. Ceterum, hunc esse verum ac legitimum parabola: sensum,

Probat, quia mulier illa peccatrix omnia ista dilectionis signa non potuit edere ex amore gratitudinis, ut scilicet se gratam Christo, qui ipsi debita seu peccata remiserat, exhiberet; quia, ut supra dictum est, nesciebat Christum illa remisisse. Deinde Christus non dicit Simoni Pharisæo: *Cognosce remissa esse Magdalene peccata ex hoc quod ipsa me diligat*; id est, tanta dilectionis signa ostendat; sed vice versâ ait: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*; id est, idèoque remittuntur ei peccata, quia ipsa me summè diligit, et summè de peccatis, quibus me

offendit, dolet. Id enim patet ex *quoniam*, quod significat causam remissionis peccatorum. Clarum ergo est quod in parabola agatur de amore, qui fuit causa dispositiva remissionis peccatorum; et consequenter quod sensus verborum illorum: *Quis ergo eum plus diligit?* sit hic: *Quem judicas, ex eum rem conjecturando, plus antea creditorem suum dilexisse, ut illo intuitu utriusque remitteret, uni plus, alteri minus?*

Solvuntur argumenta.

Obj. 1°: Cum Barradio: *Sensus supra allegatus non videtur naturalis: 1° quia parabola non habet: Quis eum plus diligit? sed: Quis eum plus diligit?*

2° Sensus ille videtur esse falsus: nam ille fenerator non dimisit debitum, quia plus vel minus diligebatur; sed quia debitores non habebant unde redderent; et idèoque remisit plus uni quam alteri, quia unus plus debebat quam alter.

3° Quia si à me petatur cur uni plus dimittam quam alteri, non rectè respondeo: Quia unus me plus diligit quam alter (sed potius quia ego unum plus diligo quam alterum), cum possit fieri ut qui minus mihi debet, me plus diligat.

4° Quia parabola agit de causâ majoris amoris: causa autem majoris amoris debet præcedere amorem, non sequi.

Resp. Neg. assumpt., et ad primam probationem dico quod *diligat* in isto textu significet præsens et præteritum; quasi diceretur: *Plus dilexit, et adhuc de facto diligit, sicut Magdalena facit*. Et hic sensus videtur crui ex toto contextu, et ex versu 47, ubi Christus dicit quod ipsi remittantur peccata multa, *quoniam dilexit multum*.

Ad secundam rursus nego assumptum, siquidem quod amor Magdalene fuerit causa dispositiva remissionis debitorum, seu peccatorum suorum, satis clarè patet ex supra dictis.

Ad tertiam probationem dico quod, licet fieri possit ut qui minus debet plus diligit; tamen rectè respondeatur in parabola quod ille debitor quod diligit, cui majus debitum dimissum est; quia nempe fenerator, seu Deus, non vult debitoribus suis, seu peccatoribus debita dimittere nisi ipsos diligant; adeoque quanto majora sunt debita seu peccata, tantò major debet esse dilectio. Adde illud argumentum etiam solvendum esse ab illis qui per dilectionem intelligunt amorem gratitudinis. Nam etiam fieri potest ut is qui minus debitum dimissum est, plus diligit creditorem quam ille cui majus dimissum est. Unde sicuti ipsi verisimiliter respondebunt quod parabola agit de eo quod ordinari fieri solet; sic etiam respondebunt nos: nempe quod ille qui plus debet, solet et debeat magis diligere creditorem ad obtinendam remissionem debiti, quam iste qui minus debet.

Denique ad quartam respondeo quod quidem causa majoris amoris debet præcedere amorem; sed nego suppositum, scilicet quod causa amoris in casu arabolæ fuerit remissio debiti jam obtenta; sed dico

